

BUDGETUNDERLAG för Örebro universitet 2024–2026

Fastställt av universitetsstyrelsen 2023-02-16
ORU 2022/06071

Foto: Terése Classon Sundh.

Budgetunderlag för Örebro universitet 2024–2026

Örebro universitet är ett lärosäte med internationellt konkurrenskraftig forskning och eftertraktade professionsutbildningar. Universitetet har tack vare mycket högt citerad forskning en stark position i internationella universitetsrankningar. Örebro universitet står sig också väl i konkurrensen bland de lärosäten som erbjuder de allra mest attraktiva utbildningarna.

Utifrån lärosätets vision om en kunskapsbaserad samhällsutveckling, och de tillhörande målsättningar som satts upp för kommande period önskar Örebro universitet:

- Att **forskningsanslaget ökar** så att universitetet kan vidmakthålla och stärka sin utveckling och profilering inom forskningen. Den starka forskningen skapar förutsättningar för att genom kunskap bidra till nya lösningar på samhällsutmaningar. Ett ökat basanslag skulle möjliggöra både starkare profilering och fri forskning, men också att ytterligare stärka karriärvägar för unga forskare och anskaffning av nödvändig infrastruktur.
- Att **särskilda medel tillförs till ett nytt uppdrag med inriktning på kris och säkerhet**, dels för utveckling och kompetensförsörjning genom utbildningar, dels för forskning inom särskilt viktiga områden. Universitets förmåga till mångvetenskapliga samarbeten och kompetens inom exempelvis AI, informatik, kriminologi, akutmedicin, traumakirurgi, demokratiutveckling, kriskommunikation och psykologi utgör grunden för strategisk kompetensförsörjning och kvalificerad samverkan med olika aktörer inom totalförsvaret.
- Att universitetet får ett **eget innovationskontor med tillhörande resurser** för att öka universitetets förmåga att fortsatt bidra till samhällets utveckling och det svenska näringslivets konkurrenskraft genom innovation och nyttiggörande.
- Att **takbeloppet utökas** för att dels finansiera fortsatt utbyggnad av efterfrågade befintliga utbildningar inom samhällsbärande områden, dels möjliggöra nya utbildningar i olika former för att svara upp mot nya samhällsbehov och nå nya målgrupper.
- Att medel för **full ALF-ersättning** tillskjuts motsvarande faktiskt antal studenter på läkarprogrammet samt att universitetet ges en **ökning av takbelopp** för att kunna möta de nya och mer kostsamma inslag som finns inom det nya läkarprogrammet.
- Att medel tillförs de lärosäten som ansöker om att i konsortieform få status som Europauniversitet och i tidigare ansökningsomgång erhållit Erasmus+certifikat för hög kvalitet.

Örebro universitet anser vidare att landets lärosäten bör erhålla högre ersättningsbelopp till samtliga utbildningsområden. Sedan införandet av produktivitetsavdraget har undervisningsresurserna per student halverats. Det vore optimistiskt att tro att studenternas behov av undervisningsresurser, framförallt i form av lärarledd tid, har minskat i motsvarande omfattning. I det långa loppet är det omöjligt att genom effektivitetsåtgärder upprätthålla samma utbildningskvalitet, parallellt med att uppdragen blir fler och universiteteten måste hävda sig i konkurrensen på en global utbildningsmarknad.

Arbetet med öppen vetenskap är av hög prioritet och Örebro universitet har anslutit sig till transformativa avtal. Rekommendationer från Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) är vägledande för att bidra till att vetenskapliga publikationer ska göras öppet tillgängliga. Den ekonomiska effekten är dock tydlig och svår att hantera. Kostnadsutvecklingen kommande år innebär en fortsatt ökning. Dessutom krävs vidare utveckling av infrastruktur för tillgängliggörande av forskningsdata som kommer medföra ytterligare investerings- och driftskostnader.

Inledning

Örebro universitets vision är att vara ett *framstående universitet för en kunskapsbaserad samhällsutveckling* (se bilaga 1). Visionen avspeglas i universitetets prioriteringar och vägval, och styr mot en stark utveckling av forskning och utbildning med fortsatt ökad närvaro och synlighet i samhället. Hög kvalitet i både forskning och utbildning är en självklarhet. Samverkan med det omgivande samhället för ömsesidig nytta är en integrerad del av verksamheten och hållbarhetsperspektiven genomsyrar all verksamhet vid universitetet.

Stora investeringar har gjorts i infrastruktur, meriteringsanställningar, framtidens lärarutbildning, forskning inom åldrande och i de särskilt utpekade forskningsområdena *AI och robotik* samt *Mat och hälsa*. Ett tredje mångvetenskapligt område med arbetsnamnet *Föreningar och samhälle* är under utveckling. Utgångspunkten för lärosätets identifiering av dessa områden är forskning med hög kvalitet som möter viktiga samhällsutmaningar.

Universitetets strategiska satsningar på dessa tre forskningsområden har stora likheter med Forsknings- och innovationspropositionens planerade kvalitetsbaserade resursfördelning genom profilområden, och visar tydligt att universitetet klarar att göra sina egna prioriteringar. Ytterligare prioriteringar och upprätthållandet av en hög utvecklingstakt är dock beroende av en fortsatt ökning av basanslaget. En direkt ökning av basanslaget är därför att föredra framför att konkurrensutsätta basanslag för finansiering genom profilområden. Det senare riskerar att medföra höga transaktionskostnader som inte gynnar utvecklingen av svensk forskning.

Universitetet fokuserar på en hållbar utbildning med hög kvalitet och ett utbildningsutbud som möter samhällets behov. Inom lärosätet finns viktig och nödvändig kunskap som är central i det gemensamma samhällsbyggandet. Frågor som rör högskolepedagogisk utveckling och innovativa lärmiljöer har hög prioritet. Universitetet har fortsatt för avsikt att primärt vara ett campusbaserat lärosäte, med fysiska möten över ämnes- och utbildningsgränser som signum.

Stort fokus ligger på samverkan och breddad innovationskraft vid Örebro universitet. Innovation och nyttiggörande av kunskap och kompetens är en integrerad del i forskningen och utbildningen. Universitetets del i det innovationsstödjande systemet utvecklas fortlöpande i nära samarbete med andra aktörer för att på olika sätt förbättra förutsättningarna för att forskningsbaserade innovationer ska komma samhället till nytta.

Forskning

Forskningen vid Örebro universitet håller hög kvalitet och gör avtryck såväl nationellt som internationellt. Universitetet står sig även väl i konkurrensen om externa forskningsmedel. De senaste årens prioriteringar skapar förutsättningar för excellens, positionering, profilering och stark tillväxt i forskningen. Universitetet studerar det som varit, det som är och det som ska komma. Forskningsresultat tillgängliggörs, kommuniceras och sprids framgångsrikt till såväl vetenskapssamhälle som allmänhet. Internationella samarbeten är en förutsättning för utveckling och kvalitet. Doktorander och unga forskare har goda möjligheter till utveckling och meritering. Universitetet samarbetar över ämnesgränser och samverkar med näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle för att identifiera och finna lösningar på samhällsutmaningar. Genom

att kombinera tradition med innovation omsätts kunskap från forskningen i praktik. Universitetet har tydligt visat sin förmåga att prioritera strategiska forskningsområden som är av hög samhällsrelevans och för att kunna fortsätta denna utveckling krävs att basanslaget fortsätter att växa och att universitetet har full rådighet över tilldelade resurser. Inte minst utifrån det senaste årets utveckling med kraftigt höjda omkostnader för hyror och el men även ett generellt högre kostnadsläge. Geopolitiska spänningar i vår närhet som lett till ett förändrat mönster kring samarbeten och samverkan bidrar också till det mycket osäkra läget inför perioden 2024-2026. Under coronapandemin har universitetet och högskolor visat god förmåga att hantera kriser och snabba omställningar och kan därmed förväntas vara en viktig komponent i samhällets resiliens även framöver. För att lärosätena fortsatt ska kunna axla denna roll är stabilitet i finansieringen en viktig förutsättning.

Flera oberoende mätningar, som till exempel Times Higher Education World University Ranking, har visat att universitetets forskning håller hög kvalitet, framför allt tack vare mycket högt citerade vetenskapliga publikationer. Forskningen uppvisar också mycket hög produktivitet/effektivitet, det vill säga vetenskaplig produktion och citeringsnivå per krona avsatt till forskning. Detta kan exempelvis mätas genom att relatera Vetenskapsrådets bibliometriska index till forskningsintäkter. Örebro universitet återfinns då återkommande bland de tre främsta lärosätena i landet.

Prioriterad forskning som möter samhällsutmaningar

Globala och nationella samhällsutmaningar aktualiserar frågor som kräver tvärvetenskaplig forskning och innovationer. Detta är uppmärksammat såväl nationellt som internationellt, inte minst i arbetet för att nå de globala målen inom FNs Agenda 2030, men även kring samhällsutmaningar som segregering, polarisering och demokratins utveckling. Vid ett bredduniversitet med högkvalitativ forskning finns stor potential att utveckla såväl kunskap som metoder för att möta både dagens och morgondagens samhällsutmaningar. Kombinationen av forskning som spänner över många olika ämnesområden och närheten mellan humanistisk, samhällsvetenskaplig, naturvetenskaplig, teknisk och medicinsk forskning vid Örebro universitet ger goda förutsättningar för förståelse av komplexa samhällsutmaningar. Det skapar också en grund för genombrott och förutsättningar för nya idéer av den typ som uppkommer i skärningspunkten mellan områden. Med utgångspunkt i en kombination av grundforskning och tillämpad forskning i utbildningsnära miljöer, är en omfattande volymökning av forskningen den långsiktiga målsättningen vid universitetet. Detta ska i första hand åstadkommas genom kraftigt ökad extern finansiering, men där ytterligare utökad basanslag i paritet med andra yngre breddlärosäten med medicinsk utbildning och forskning är nödvändigt för att bli finansierad infrastruktur och möjliggöra täckning av OH. Med de prioriteringar som lärosätet gjort skulle en statligt finansierad ökning av basanslaget få en direkt effekt på av politiken särskilt prioriterade områden.

Ett område med hög prioritet är den mycket framstående forskningen inom *AI och robotik*, som också har en särskilt framskjuten roll i lärosätets samverkan med näringslivet. Under kommande period är målsättningen att fortsatt stärka *AI och robotik* och därigenom ytterligare och på bredare front öppna för samarbeten med andra forskningsområden, samt hitta en balans med de olika utbildningsinitiativ som finns inom området. Det finns också tydliga synergier med universitetets strategiskt viktiga områden, *Mat och hälsa* samt *Föreningar och samhälle*, men även med ett flertal andra forskningsområden inom lärosätet.

Universitetet ingår idag i Wallenbergstiftelsernas forskningsprogram WASP, WASP-HS, och WASP-ED (education) och kommer även att ingå i WASP-DDLS (Data-Driven Life Science), där forskare från andra delar av universitetet samarbetar med forskare inom *AI och robotik*. Exempel på den tydliga samhällskopplingen är den KKS-finansierade forskarskolan inom AI med 10 industridoktorander. Universitetet står som värd för Bergslagsnoden av Sweden Mining

Innovation (Vinnova) och har bland annat nya projekt med LKAB och flera företag inom området hållbar mineralutvinning, AI och robotik. Hållbarhetsfrågan är oerhört central för detta område, varför också andra delar av lärosätet involveras.

Forskningsområdet *Mat och hälsa* har de senaste åren skapat tvärvetenskapliga noder kring områden som konsumtion, sensorik och nutrition genom investeringar i projekt, infrastruktur och nyrekryteringar. Dessa forskningsprojekt genererar resultat som leder till vetenskapliga publikationer, samt bidrar till samhällsdebatten och kunskapsutvecklingen. Örebro universitet koordinerar forskningscentret *PAN Sweden – Plant-based proteins for health and wellbeing* som är en av fyra FORMAS-finansierade centrubildningar för hållbarhet och konkurrenskraft i livsmedelssystemet. *PAN Sweden* är ett samarbete mellan flera svenska universitet och partners från både offentlig och privat sektor. Samarbetet gör det möjligt att följa hela kedjan från livsmedelsproduktion till människors välmående vid konsumtion av protein från växtriket. Inom samma område verkar Precision Nutrition Innovation Arena, PNI, som leds av Örebro universitet och involverar ett samarbete med Chalmers tekniska högskola, Region Örebro län och ett antal företag. PNI är ytterligare ett resultat av de strategiska prioriteringar som universitetet har gjort på forskning och innovation inom Mat och hälsa och AI-området. I och med ansvaret för *PAN Sweden* och PNI, befäster universitetet sin nationella roll inom områden som prioriteras i forsknings- och innovationspropositionen.

För att med ny kunskap och kompetens möta samhällsutmaningar inom området folkhälsa utvecklas för närvarande en samverkansplattform inom *Mat och hälsa*. Kunskapsbaserad utveckling och kompetenshöjning av företag inom livsmedel och kosttillskott, offentlig sektor samt restaurang- och besöksnäring är avgörande för en positiv utveckling mot uppsatta nationella mål.

I syfte att möta andra komplexa samhällsutmaningar och bidra till nödvändiga förändringar har forskare vid Örebro universitet samlats kring en *Plattform för en hållbar framtid*. Plattformen initierar, koordinerar och faciliterar mångvetenskaplig forskning och utbildning i nära samverkan med det omgivande samhället. För att möta framtida samhällsutmaningar krävs förmåga att utifrån djup inomvetenskaplig kunskap integrera forskning kring miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekter av hållbarhet. Tvärvetenskapliga projekt har startats och flera projekt är under utformning för kommande ansökningar om externa forskningsmedel. Örebro universitet har mycket goda förutsättningar och höga ambitioner att bidra till detta område där kunskap och resultat av forskningen kommer att kunna ligga till grund för en hållbar samhällsutveckling.

Ur *Plattform för en hållbar framtid*, har området *Föreningar och samhälle* utkristalliserats som ett starkt tvärvetenskapligt forskningsfält. De enskilda forskarna och forskargrupperna bedriver högkvalitativ forskning inom sina respektive discipliner, och universitetet ser en tydlig möjlighet att finna synergier som kan innebära ett signifikant kunskapsprång. I arbetet med att utveckla forskning för en hållbar framtid samarbetar universitetet såväl nationellt som internationellt. Örebro universitet leder bland annat den svenska noden inom *Research Infrastructure for Environmental Exposure Assessment* (EIRENE RI) med 17 deltagande länder. Förutom behovet av nationellt stöd till denna forskningsinfrastruktur, krävs också ökat basanslag för att sam- och medfinansiera forskning som nyttjar infrastrukturen. Örebro universitet deltar också i *European Partnership for the Assessment of Risks from Chemicals* (PARC) som är ett av de projekt som stöds av EUs Horizon Europe. Universitetet är en av 200 deltagare från 28 länder som tillsammans fått forskningsanslag på 400 miljoner euro. Den del av PARC-projektet som omfattar föreningar i bland annat jord och damm leds av Örebro universitet utifrån den teknik och analyser som utvecklats vid lärosätet för att kartlägga kemikalier, mäta giftighet och förutsäga effekten på människor av kemikalierna.

Örebro universitetet har påbörjat en dialog med olika nationella och regionala aktörer kring möjliga bidrag till totalförsvaret. Universitetet kan exempelvis bidra med expertis och kompetensförsörjning i frågor såsom kriskommunikation, cybersäkerhet, robotik, kriminologi, akutmedicin, traumakirurgi med mera. Generell kunskap om AI är en annan kompetenshöjande förmåga för det breda totalförsvaret. Utifrån ett särskilt uppdrag att utveckla området, skulle universitetet ha goda möjlighet att göra prioriteringar och riktade satsningar till gagn för Sveriges beredskap och säkerhet. Universitetet välkomnar en diskussion om möjliga samverkansformer och resurser.

Örebro universitets ambition är att bedriva en samverkan där alla parter har en ömsesidig förståelse och nytta för varandras verksamheter, intressen och mål. Samverkan och innovation driver kvaliteten i såväl utbildning som forskning men leder också till att forskningsresultat direkt kan tillämpas och skapa mervärden, samtidigt som helt nya grundforskningsfrågor kan identifieras. Bland universitetets strategiska samverkansaktiviteter kan nämnas ORU Innovation Arena och arbetet med konkretisering och fokus på samverkan och innovation genom så kallade samverkansplattformar. Dessa plattformar har en tydlig anknytning till universitetets prioriterade forskningsområden.

Örebro universitetet har byggt ORU Innovation Arena bestående av två testbyggnader, Hubben och Labbet, som fungerar som mötesplats för samverkan mellan akademi, företag, offentlig sektor och samhälle. ORU Innovation Arena fungerar även som en test- och demonstrationsmiljö i det regionala innovationsstödsystemet och utvecklas i nära samverkan med Region Örebro län och andra aktörer.

Som ett led i att systematisera samverkansarbetet inom *AI och robotik* har samverkansplattformen AI Impact Lab etablerats. AI Impact Lab drivs i samarbete mellan Örebro universitet och Region Örebro län. Samverkansplattformen stärker regionens utveckling inom AI genom att fungera som en mötesplats där företag och offentlig sektor får tillgång till den senaste kunskapen inom AI. Samtidigt ingår AI Impact Lab i den nationella innovationssatsningen AI Sweden.

[Meriteringsanställningar och karriärutveckling](#)

Örebro universitet har mycket goda erfarenheter av att fokusera resurser till unga forskares karriärutveckling. Ett ökat basanslag till forskningen skulle ytterligare förstärka universitetets arbete med såväl doktorandanställningar som meriteringsanställningar.

Universitetet satsar fortsatt på meriteringsanställningar och utvecklingsprogram för forskare i olika stadier av sina vetenskapliga karriärer. Som en del i arbetet med strategisk och långsiktig kompetensförsörjning har universitetet de senaste åren investerat myndighetskapital i ett antal satsningar på meriteringsanställningar. Delar av universitetets utökade basanslag för forskning fördelas från och med 2023 till fakulteterna med uppdrag att finansiera nya meriteringsanställningar. Syftet är att ännu tydligare bidra till den strategiska kompetensförsörjningen genom att möjliggöra för fakulteter och institutioner att rekrytera utifrån sina respektive behov och förutsättningar. Biträdande lektorat kommer vara den prioriterade anställningsformen, men postdoktor, som genom det nationellt nya anställningsavtalet erbjuds möjlighet till en treårig anställning, kan i vissa miljöer vara ett mer lämpligt val.

För att upprätthålla sin långsiktiga kompetensförsörjning behöver universitetet också planera dimensioneringen av forskarutbildningen. För att säkerställa behovet av ett ökat antal doktorander under den kommande perioden är det nödvändigt att basanslaget fortsätter stärkas. Detta är särskilt angeläget då svårigheterna att finansiera forskarstudierande med externa forskningsmedel blir allt större, i synnerhet inom humaniora och samhällsvetenskap. Vidare behöver fler av de externa bidrag som finansieras via forskningsråden vara fyraåriga för att kunna möj-

liggöra full finansiering av doktorandanställningar. Utifrån rådande villkor för extern finansiering avsätter universitetet medel för finansiering av doktorandanställningars fjärde år med hjälp av basanslaget. Universitetet har glädjande nyligen beviljats finansiering av tre forskarskolor från VR och Formas men även här krävs medfinansiering.

Förändringar i förutsättningarna kring anställningar inom forskning

Internationalisering är en naturlig del av all framgångsrik forskningsverksamhet. På nationell nivå är det internationella inslaget i forskarutbildningen stort och andelen utländska nybörjare utgör 41 procent (Universitet och högskolor: årsrapport 2022). En av lärosätets doktorandsatsningar har varit en EU-delfinansierad forskarskola inom åldrande, Newbreed, med så gott som uteslutande internationell rekrytering vilket resulterat i en mycket kvalificerad doktorandkohort. De rekryteringar som lärosätet får möjlighet att genomföra genom WASP-programmen kräver excellens, vilket innebär att ett internationellt perspektiv är helt avgörande.

Förändringar i migrationslagstiftningen riskerar att påverka Sveriges attraktionskraft för högkvalificerad arbetskraft och nya krav avseende varaktig försörjning påverkar i stor utsträckning möjligheten att stanna i Sverige permanent för forskare. Förändringen innebär en motsägelse till den intention om att andelen doktorander som stannar i Sverige bör öka, vilket regeringen uttrycker i en forskningspolitisk proposition (2020/21:60 ”Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige”).

Doktorander och forskares möjlighet till uppehållstillstånd efter viss tids sammanhängande anställning skall utredas för att stärka Sveriges konkurrenskraft som forskningsnation enligt Tidöavtalet. Örebro universitet ser det som viktigt att utfallet av detta initiativ faktiskt leder till konkurrenskraftiga förutsättningar för rekrytering och möjlighet till långvarig anställning i Sverige för internationella forskare och doktorander.

Ökat basanslag för förstärkt forskningsanknytning av utbildning

Utbildning ska bedrivas på vetenskaplig grund. Universitetet har länge påtalat att uppdrag att bygga ut specifika utbildningsområden, såsom lärar- och vårdutbildningar, behöver hänga samman med en riktad utbyggnad av forskningen inom dessa områden.

Räknat per helårsstudent för samtliga utbildningar utgör det anslag till forskning som tilldelas det unga bredduniversitetet Örebro universitet mellan en tredjedel och hälften av det som tilldelas de äldre bredduniversiteterna med medicinsk utbildning och forskning (Tabell 1). Utifrån dokumenterad forskningskvalité, hög grad av effektivitet i vetenskaplig produktion och stor bredd på relevant forskning kopplat till de stora samhällsutmaningarna anser Örebro universitet att universitetets basanslag till forskning kraftigt bör ökas.

Tabell 1 Anslagsmedel till forskning per helårsstudent 2021*						
Lärosäte	Lunds universitet	Uppsala universitet	Umeå universitet	Göteborgs universitet	Linköpings universitet	Örebro universitet
Anslag till forskning / HST (kronor) [§]	94 000	85 000	79 000	73 000	60 000	40 000

*Källa: UKÄ (basresurser + ersättning för klinisk forskning) och Prop. 2022/23:1 Utgiftsområde 16, Tabell 6.3

[§] Avrundat till närmaste 1000-tal kronor

Utökade resurser för innovationskontor och holdingbolag

Det finns stora förväntningar på lärosätena att möta aktuella samhällsutmaningar genom nyttiggörande av den kunskap och de forskningsresultat som produceras. Örebro universitet driver tillsammans med Karlstads universitet, Linnéuniversitetet och Mittuniversitetet ett av landets innovationskontor, Fyrklövern. Ett nära samarbete sker också med innovationsteamet vid Region Örebro län.

Under uppbyggnadsfasen av innovationskontoret har det varit värdefullt att fyra lärosäten med olika erfarenheter och kompetenser tagit gemensamt ansvar för innovationsarbetet. Örebro universitets satsningar inom Life Science, men även AI och robotik, ställer krav på resurser som det gemensamma innovationskontoret får svårt att leva upp till. Mot bakgrund av att Örebro universitet har en stor forskningsproduktion och är det enda av de i Fyrklövern ingående lärosätena med omfattande medicinsk forskning, ställs särskilda krav på universitetets arbete inom innovationsområdet.

I arbetet med att nyttiggöra och kommersialisera idéer och innovationer sprungna ur forskning och utbildning vid Örebro universitet spelar Örebro universitet Holding AB en viktig roll. Bland annat drivs ett framgångsrikt stöd riktat till idéer med sociala inriktningar genom Social Impact Lab (SOIL). För att bli en starkare aktör behövs kapitalförstärkning. Förutom resurser motsvarande eget innovationskontor, äskas även kapitaltillskott till holdingbolaget för att möjliggöra fler investeringar (Tabell 2). Den nuvarande statliga ersättningen till bolaget är för låg för att kunna leva upp till samhällets högt ställda mål och förväntningar på universitetet som motor i innovationssystemet.

Tabell 2 Äskande av medel för innovation 2024–2026			
	2024	2025	2026
Medel för Örebro universitets innovationskontor (kronor)	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Medel till Örebro universitet Holding AB (kronor)	1 000 000	1 000 000	1 000 000

Utbildning

Örebro universitet är ett attraktivt lärosäte med ett brett campusbaserat utbildningsutbud och högt söktryck. Grunden för detta är förmågan att erbjuda utbildning av hög kvalitet. Universitetets kvalitetssystem utgör ramverket, medan strategisk rekrytering av lärare och forskare, högskolepedagogisk utveckling och goda lärmiljöer är några av de centrala förutsättningarna. En stark koppling mellan utbildning och forskning är självklar för ett universitet. Det omfattande arbetet för att stärka och profilera forskningen vid universitetet stärker kvaliteten i utbildningarna, och vice versa.

Med start 2023 inleds en ny visionsperiod vid Örebro universitet. Visionen fastslår att universitetet ska verka för att vara en plats för bildning, vidareutbildning och livslångt lärande. Genom högskolepedagogisk utveckling och utbildning i pedagogisk framkant skapas förutsättningar för studenternas aktiva lärande som ska locka såväl nationella som internationella studenter till universitetets utbildningar.

Hållbar utbildning och ett utbildningsutbud som möter samhällets behov

Huvuddelen av utbildningarna vid Örebro universitet bedrivs i programform. Bredden av starka, professionsinriktade utbildningar har bidragit till att lärosätet är ett attraktivt utbild-

ningsval för nybörjarstudenter. Rapporter från både Svenskt näringsliv och Universitetskanslersämberet visar att anställningsbarheten är mycket hög bland universitetets utexaminerade studenter. Den universitetsövergripande utbildningsstrategin, vars främsta syfte är att vara vägledande för prioriteringar och bidra till att peka ut färdriktningen för framtida utveckling och dimensionering av lärosätets utbildningar, lyfter vikten av att universitetets utbildningar även fortsättningsvis bedrivs i företrädesvis campusbaserad programform. Samtidigt ska fristående kurser erbjuds med de attraktiva professionsinriktade utbildningsprogrammen som bas. Universitetet har genomfört ett kartläggnings- och prioriteringsarbete av befintliga program och kurser med utbildningsstrategin, universitetets vision, strategiska mål samt pedagogiska grundsyn som utgångspunkt. Målet är att skapa utrymme för större flexibilitet i utbudet, när det gäller fördelning och dimensionering av utbildningsprogram och fristående kurser, för att i större utsträckning tillgodose yrkesverksammas behov av kompetensutveckling och bidra till ett livslångt lärande. Utbildningsutbudet ska präglas av bredd och bygga på lärosätets befintliga styrkor för att proaktivt möta framtida samhällsutmaningar med bildningsperspektiv och hållbar utveckling som hörnstenar.

Utbyggnad av utbildningsuppdraget

Flera av universitetets utbildningar är föremål för riktad utbyggnad i regleringsbrevet. Kombinationen av starka utbildningar och ett högt söktryck gör att universitetet har en historia av att generellt fylla sitt utbildningsuppdrag. Den omfattande volym som utgörs av långa utbildningsprogram innebär dock att universitetet, för att få utrymme för nya utbildningar eller utökade utbildningsplatser, tvingas prioritera mellan olika samhällskritiska utbildningar. Historiskt sett har universitetet vid flera tillfällen framgångsrikt gjort detta, exempelvis för att inrymma såväl civilingenjörsprogrammet som en stor del av läkarprogrammet. Under kommande period finns dock ett behov av att utöka antalet platser på ett flertal utbildningar för att tillgodose ett växande kompetensförsörjningsbehov. Detta gäller såväl behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar (basår), som samhällsbärande utbildningar på grundnivå och avancerad nivå, liksom kurser för att främja livslångt lärande. Detta är inte genomförbart inom ramen för nuvarande takbelopp. För att undvika en situation där universitetet tvingas till en minskad dimensionering av samhällsviktiga utbildningar äskar lärosätet en höjning av takbeloppet med 27 miljoner kronor för 2024 och 30 miljoner kronor för 2025 och för 2026, för att möjliggöra en långsiktig och hållbar utveckling av utbildningsutbudet. En utökad studentvolym är en förutsättning för att universitetet under den kommande perioden ska kunna finansiera lärarledd tid i en omfattning som grundas i studenterna behov och regeringens intentioner. Dessutom möjliggör en utökning av takbeloppet att betydelsefull infrastruktur i form av till exempel högskolepedagogisk kompetens och lärmiljöer, som universitetet under det senaste året investerat en stor del av myndighetskapalet i, kan fortsätta att utvecklas. Söksiffrorna de senaste åren (framför allt till Sjuksköterskeprogrammet), tillsammans med det faktum att universitetet på ett framgångsrikt sätt hanterade den verksamhetsförlagda utbildningen under pandemin, vittnar om att det finns utrymme att bygga ut dessa utbildningar med stöd av ett höjt takbelopp.

Tack vare utbildningsutbudets sammansättning, där huvuddelen av utbildningarna bedrivs i programform, finns en stabilitet i verksamheten. Det höga söktrycket, med flera sökande per utbildningsplats till en stor andel av utbildningarna, medförde att lärosätet inte påverkades menligt av den nedgång av ansökningar som inträffade i samband med samhällets återgång efter pandemin. Det finns dock andra konsekvenser av att världen åter öppnat upp och arbetsmarknaden börjat återhämta sig samtidigt som delar av departementets satsningar under pandemin fasas ut som påverkat universitetets utbildningar. Sedan återgången till i huvudsak campusförlagd utbildning har därtill ett förändrat beteendemönster hos studentpopulationen uppstått, exempelvis genom att studieavbrott sker senare i utbildningen än normalt och att färre

studenter registrerar sig på den utbildning som de blivit antagna till. På grund av detta redovisar Örebro universitet en underproduktion för 2022. Samma företeelse noteras vid flera andra lärosäten i landet. Eftersom detta högst troligt kan härledas till covidpandemin räknar lärosätet med att förändringen är tillfällig och att läget stabiliseras under kommande period. Universitetet kommer därför inte att frångå planerna på att ytterligare bygga ut nödvändiga utbildningar. Tillfälliga utökningar är svåra för lärosäten att förvalta och därför behövs långsiktigt hållbara och strategiska utbyggnadssatsningar.

Hållbar läkarutbildning

Läkare har utbildats vid Örebro universitet i elva år och antagning sker både till höst- och vårtermin. Studierna bygger på problembaserat lärande (PBL) och ger en god grund för kritiskt tänkande, utförande av kvalitetsutveckling och utbildning på forskarnivå. Områden där studenter utbildade vid Örebro universitet utmärkt sig positivt i undersökningar efter avslutad utbildning är en indikator på utbildningens höga kvalitet¹. Det faktum att samtliga examinander från Örebro universitet klarat sitt så kallade AT-prov är en annan.

Ökat ersättningsbelopp per helårsstudent i Läkarprogrammet

Den första antagningen till det nya sexåriga Läkarprogrammet gjordes inför hösten 2021. Att programmet är både längre och leder till en läkarlegitimation direkt efter examen ställer nya krav på utbildningen. Utvecklingen och uppbyggnaden av läraktiviteter och examinationer sker progressivt, i syfte att säkerställa de kunskaper, förmågor och förhållningssätt som krävs för examen och legitimation. I likhet med övriga lärosäten räknar Örebro universitet med en kostnadsökning för genomförandet. Finansieringen bör därför öka med mellan 5 och 7 procent beroende på undervisningsform och examinationsmoment. Därför äskas för det sexåriga programmet ett ersättningsbelopp motsvarande 72 831 kronor per helårsstudent (i 2022 års prisläge), i utökad anslagsram. Äskandet inbegriper således en höjd prislapp och därmed även ett ökat takbelopp.

Grundutbildnings-ALF

Till skillnad från samtliga övriga medicinska lärosäten erhåller Örebro universitet inte grundutbildnings-ALF i förhållande till antalet studenter som de facto utbildas. Universitetet får samma ersättningsnivå per enskild student baserat på det antal som anges i regleringsbrevet, vilket dock endast motsvarar hälften av de studenter som antas till programmet. I realiteten innebär detta att tilldelningen av grundutbildnings-ALF (i 2022 års prisläge), som i sin helhet överförs till berörd region, vid Örebro universitet uppgår till strax över 42 000 kronor per student medan övriga lärosäten erhåller 80 387 kronor. Grundutbildnings-ALF ska finansiera läkarstudenternas verksamhetsförlagda utbildning inom hälso- och sjukvården och Örebro universitets lägre tilldelning av utbildnings-ALF innebär en betydande ekonomisk ansträngning för Region Örebro län, den enskilt viktigaste samarbetspartnern inom hälso- och sjukvården för läkarutbildningen och för övriga vårdutbildningar. Sedan inrättandet av Läkarutbildningen har den lägre tilldelningen av utbildnings-ALF inneburit en kostnad för Region Örebro län med drygt 162 miljoner kronor.

I dagsläget är Örebro universitet beroende av Region Örebro läns vilja att prioritera en medfinansiering för att kunna garantera läkarstudenterna den verksamhetsförlagda utbildning som krävs för en examen. Örebro universitet behöver ges samma förutsättningar för att ersätta regionen för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen som andra lärosäten i landet (tabell 3, det vill säga för faktiska studentvolymen). I tabellen framgår differensen i ALF-ersättning mellan Örebro universitet och lärosäten med full finansiering.

¹ Om läkarutbildningens kvalitet, Sveriges läkarförbund (2020)

För dimensionering av alla utbildningar inom medicin och hälsa behöver hänsyn tas till möjligheten att tillhandahålla VFU av hög kvalitet, varför en kontinuerlig dialog även förs med regionerna i Värmland och Dalarna. Eftersom det finns VFU-placeringar kopplade till Läkarprogrammet i både Region Värmland och Region Dalarna har adjungerade lektorer anstälts i dessa regioner för att säkerställa undervisningskvaliteten. Dessa regioner får full ALF-ersättning, vilket gör problematiken med underfinansiering än tydligare. Det är inte hållbart att lärosätet på detta sätt blir en belastning för sin närmaste region, med det beroendeförhållande som finns med avseende på VFU inte bara för Läkarprogrammet, utan också för Sjuksköterskeprogrammet, Audionomprogrammet och Arbetsterapeutprogrammet – samtliga bristyrkesutbildningar som kräver fungerande samverkan. Förstärkningen av VFU-finansieringen för Sjuksköterskeprogrammet som nyligen aviserades är ett välkommet, men inte tillräckligt, tillskott.

Tabell 3 Utveckling av ALF-medel för läkarutbildning ¹					
År	HST enl. budgetprop. 2022/23:1	HST vid ORU	ALF-medel enl. budgetprop. (tkr)	ALF-medel vid full finansiering enligt HST vid ORU (tkr)	Differens jämfört med lärosäten med full finansiering (tkr)
2023	366	629	29 822	51 219	-21 397
2024	366	635	29 822	51 708	-21 886
2025	366	643	29 822	52 360	-22 538
2026	366	653	29 822	53 175	-23 353
2027	366	679	29 822	55 293	-25 471
2028	366	721	29 822	58 715	-28 893

¹⁾ Beräkningen utgår från a) angivandet i budgetpropositionen om 366 helårsstudenter från och med 2023, b) utfallet 2022 gällande helårsstudenter på läkarprogrammet, c) helårsstudenter för ytterligare en termin, åren 2027 och 2028, samt d) det ersättningsbelopp för utbildnings-ALF som anges i budgetpropositionen, 81 481 kronor.

Livslångt lärande

Örebro universitet välkomnar den breda definition av livslångt lärande som beskrivs i Styr- och resursutredningen² och anser att den dessutom bör omfatta sådant som naturligt ingår i samverkansuppdraget, som att lärosätet i olika former informerar om sin verksamhet. Samtliga utbildningar vid Örebro universitet ska ge goda förutsättningar för ett livslångt lärande. Utbildning riktad till unga utgör basen för det livslånga lärandet och är viktig både för en etablering på arbetsmarknaden och för delaktighet i samhället i stort. Universitetet arbetar aktivt med bildningsbegreppet och utbildningarna lägger grunden för och vidareutvecklar studenternas förmåga att kommunicera samt hantera och kritiskt bearbeta information. Det är viktigt att även senare i livet kunna fylla på med ny kunskap för att upprätthålla och utveckla sin kompetens på en föränderlig arbetsmarknad.

Omställningsstudiestödsreformen har inte föranlett någon omprioritering eller förändring av utbildningsutbudet vid Örebro universitet. Ett genomgripande förändringsarbete har redan inletts utifrån universitetets utbildningsstrategi som fastställdes 2021 och som betonar en successiv förändring mot ökad andel fristående kurser och flexibelt lärande och behovet av att vidareutveckla utbildningsutbudet vad gäller livslångt lärande. Inom ramen för ordinarie utveckling av utbildningsutbudet etableras därför kontinuerligt nya utbildningar som är relevanta för redan yrkesverksamma.

² En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan, SOU 2019:6: s 241f

Universitetets ekonomiska förutsättningar och uppdraget att hushålla med resurserna, begränsar möjligheterna för det risktagande som följer med utveckling av nya utbildningar för en osäker efterfrågan och genomströmning. Detta i synnerhet som det befintliga utbudet redan erbjuder stora möjligheter till omställningsutbildningar inom flera samhällskritiska områden. Insatser för att stärka söktrycket till befintliga utbildningar framstår därför som rimligare än att skapa nya program och kurser, för omställningsstudiestödsreformens specifika syfte. Universitetets hållning består därför i att erbjuda utbildningar till yrkesverksamma inom lärosätets befintliga utbildningsutbud och tillgängliggöra delar av program som fristående kurser. Utifrån hur tillämpning och genomslaget av stödreformen utvecklas kan lärosätets riktning omprövas, förutsatt att det ryms inom universitetets kompetensområden, att det finns tillräcklig efterfrågan på utbildning som i dagsläget inte finns i det befintliga utbudet, samt om det föreligger ekonomiska förutsättningar för utveckling och genomförande av nya utbildningar.

Ett exempel på universitetets arbete med livslångt lärande återfinns inom AI-området, och har inneburit både en positionering och en ledande roll av utvecklingen av vidareutbildning inom just det området. Den positionen märks nationellt i och med lärosätets aktiviteter i KKS-finansierade SMARTER, i AI Competence for Sweden och WASP-ED. Internationellt leder universitetet arbetet med en Europagemensam plattform för AI-kompetens inom ramarna för projektet AI4EU. Universitetet ligger långt framme i den strategiska utvecklingen av former för fortbildning, framför allt genom korta kurser som dynamiskt anpassas till målgruppens behov. I dagsläget gäller detta specifikt inom AI och relaterade områden, men arbetet har inneburit test av modeller och utformning som kan generaliseras till andra utbildningsområden. Universitetet vill därmed framåt dra nytta av de investeringar som gjorts och utifrån en hållbar finansieringsmodell vidareutveckla utbudet av kurser för yrkesverksamma. Örebro universitet har därtill inlett ett långsiktigt arbete med att integrera AI i även andra utbildningar än enbart de tekniska. Avsikten är att bättre rusta universitetets programstudenter inför deras framtida yrkesliv.

En utmaning i sammanhanget är att landets lärosäten står inför en rad olika samtidiga samhällsliga förändringar; den (eventuellt) nya studentgrupp som personer med omställningsstudiestöd utgör, konjunkturen och den demografiska utvecklingen. Detta riskerar att resultera i en undanträngningseffekt där utbildningsplatser på samhällskritiska utbildningar ställs emot varandra så länge takbeloppen inte höjs för att ombesörja detta. Lösningar för långsiktigt hållbara finansieringsformer behöver tas fram nationellt för att ge lärosätena förutsättningar att växla upp utbildningsutbudet utifrån tanken om livslångt lärande och omställning.

Universitetet välkomnar, utöver medel för utbildning och forskning, fler framtida statliga finansieringsinitiativ för kompetensutveckling inom andra samhällsviktiga områden. Vidareutbildning av sjuksköterskor är ett sådant viktigt område, kompetensutveckling för lärare ett annat. Där kommer universitetet under kommande period arbeta för att hitta nya former för utbildning och möjliggöra flexibelt lärande i större utsträckning.

[Högskolepedagogik i framkant](#)

Universitetet har under flera år arbetat på ett unikt sätt med högskolepedagogisk utveckling för att höja den pedagogiska medvetenheten och kompetensen hos lärare, forskare och övriga anställda. Målet, som beskrivs i universitetets vision, är att genom högskolepedagogisk utveckling och utbildning i pedagogisk framkant skapa förutsättningar för studenternas aktiva lärande. För att möta universitetets satsningar finns vid Högskolepedagogiskt centrum pedagogiska utvecklare med särskild kompetens om lärande inom områdena digitalisering, hållbarhet, jämställdhet och AI. Den tidsbegränsade satsningen på universitetslektorer med högskolepedagogisk inriktning utökas med ytterligare en rekryteringsomgång under 2023, vilket omfattar både extern rekrytering och tillvaratagande av befintlig intern kompetens.

Med universitetets roll i samhällsbyggandet och strävan att mötas över akademiska disciplinränder som utgångspunkt, är universitetet som fysisk plats central för lärosätets utbildningar. Universitetet har, bland annat inom ramen för Örebro Campus Lab arbetat aktivt för att skapa ett levande campus. Samarbetet mellan Örebro universitet och Akademiska Hus kring ett Learning Lab för att lära mer om hur rum, pedagogik och teknik kan användas i arbetet med att utveckla framtidens lärmiljöer fortgår till och med 2024. Något som förväntas bidra starkt till kommande behov av tekniska kompetenssprång och kvalitetsutveckling. Denna strategiska utveckling av högskolepedagogiken är helt avgörande för utbildningskvaliteten på lång sikt. Universitetet kommer även framledes att ha ett fortsatt högt tempo och mycket hög ambitionsnivå i det högskolepedagogiska arbetet.

En utvecklande studie- och arbetsplats

Sverige är en kunskapsnation och inom lärosätena finns viktig och nödvändig kunskap som är viktig i det gemensamma samhällsbyggandet. Den akademiska friheten är kopplad till upprätthållandet och utvecklandet av samhällets demokratiska grundvärden. Lärosätenas möjlighet att agera självständigt, strategiskt och flexibelt behöver stärkas med bättre förutsättningar för att möjliggöra verksamhetens kärnuppdrag. I nuläget hinner lärarna och forskarna allt mindre med sina kärnuppdrag. Det finns en förskjutning i arbetsuppgifter för stödverksamhetens medarbetare, från att arbeta med att stödja utbildning och forskning till att hantera administrativa åtaganden, utifrån en omfattande volym av komplexa återrapporteringar och utvärderingar.

Framtidens arbetsplats

Örebro universitet är inte bara ett universitet, utan *ett* universitet. Samarbeten över organisatoriska och verksamhetsmässiga gränser stärker kvaliteten i verksamheten, och vid universitetet finns en kultur och en närhet som främjar gränsöverskridande samarbeten. I kulturen ligger också en vilja och ett mod att ompröva etablerade arbetsformer och en förmåga till större, universitetsövergripande, satsningar.

Campus utgör navet för såväl utbildning som forskning. Även om mycket fungerade väl under omställningen till distansarbete/digital undervisning på distans under pandemin ser universitetet de fysiska mötena mellan forskare, lärare, studenter samt stödfunktioner som kvalitets- och innovationsdrivande faktorer. Diskussioner över organisatoriska och professionella gränser stärks av en fysisk närvaro och har en positiv inverkan på verksamhetens kvalitet, ger extra kraft i utvecklingsarbeten och gynnar arbetsmiljön.

Örebro universitet är ett campusbaserat lärosäte där digitala inslag stärker verksamheten i linje med målsättningen om högskolepedagogik i framkant och en utvecklande studie- och arbetsplats. Pedagogiska metoder och former som både utnyttjar digitaliseringens möjligheter och är anpassade till dess förutsättningar har bidragit till hållbara undervisningsformer och inslag som används inom undervisningen. Den pedagogiska medvetenheten och viljan att bedriva pedagogiskt utvecklingsarbete är hög. Lärare använder idag en större repertoar av läraktiviteter och examinationsformer och digitala verktyg utgör idag ett naturligt inslag när campusundervisning varvas med digitala inslag på distans. Inom forskningen, där samverkan är en förutsättning för framsteg och kvalitet, har de senaste årens digitala utveckling bidragit såväl till nya typer av data och nya metoder för att bearbeta och analysera dessa data som nya arenor för att bedriva forskning. Att kombinera digitaliseringens flexibilitet med de möjligheter som fysiska möten ger vad gäller interaktion, engagemang och problemlösning ställer krav på universitetets fysiska forsknings- och lärmiljöer, både vad gäller interaktion på campus och hybrida lösningar. Att det finns en tradition av närhet och öppenhet i samarbetet över institutions- och avdelningsgränser som genomsyrar miljö och kultur vid universitetet ska vara vägledande vid utvecklingen av digitala arbetssätt och arenor för samarbetet vid universitetet och samverkan med externa parter.

Universitetet arbetar brett med att digitalisera verksamheter i takt med fortsatt teknisk utveckling. Ramverket för digitalisering anger att i all verksamhetsutveckling, och i synnerhet inom stödfunktioner, ska digitala lösningar vara förstahandsalternativet. Bland annat kommer fler stödprocesser att automatiseras för att ersätta enkla och arbetsintensiva rutiner och stödjer målet med att nyttja medarbetare kompetens och arbetstid respektfullt och effektivt.

Rimliga ekonomiska förutsättningar är grundläggande för att kunna bedriva forskning och utbildning av hög kvalitet och bidra till en hållbar samhällsutveckling. Det utmanande ekonomiska läget på nationell nivå påverkar all verksamhet vid universitetet och trots att lärosätena i viss utsträckning kompenseras för inflation och prisökningar genom den årliga pris- och löneuppräknings är produktivitetsavdraget nu alltmer kännbart.

Det är svårt att utifrån låga ersättningsnivåer omfördela resurser inom lärosätet och därtill hantera kortsiktiga, men samtidigt omfattande, politiska uppdrag. Utifrån detta är det av största vikt att det inte vidtas åtgärder nationellt som riskerar att ytterligare försvåra lärosätenas möjlighet att upprätthålla en hållbar kvalitetsnivå, exempelvis genom indragna medel eller ofinansierade uppdrag. Eftersom varken behovet av kunskap, kritiskt tänkande eller bildning kan effektiviseras bort eller studenters behov av lärarledd tid minskar, önskar universitetet se en ökad långsiktighet och förutsägbarhet i de uppdrag universitetet erhåller och att urholkningen av anslagen upphör. För Örebro universitet är denna problematik kännbar inte minst i relation till den bristande finansieringen av läkarutbildningen, vilket i sin tur påverkar fördelningen av anslag till universitetets samtliga utbildningar. Universitetet har förmåga att omprioritera, det har vi visat vid flera tillfällen. I nuvarande läge skulle dock ytterligare omfördelningar påverka andra samhällskritiska utbildningar, vilket kan påverka kompetensförsörjningsmöjligheterna inom samhällssektorer såsom hälso- och sjukvård och skola, inte bara regionalt utan på nationell nivå.

Lokalförsörjning

Campus är en viktig mötesplats för samarbete, kritisk diskussion och reflektion. Den fysiska miljön ses som en förutsättning för den långsiktighet i utveckling av såväl forskning och utbildning som kompetensförsörjning/-utveckling som universitetet eftersträvar. Örebro universitet kommer fortsatt att vara ett campusbaserat lärosäte, där utbildningsmiljön möjliggör pedagogiska arbetsätt som använder ny teknik för att skapa utbildning i högskolepedagogisk framkant.

Till följd av de senaste årens investeringar inom forskning och utbildning har behoven av lokaler förändrats vid Örebro universitet. Samtidigt har närvaron på campus minskat något efter pandemin. Detta är något som kommer att följas och analyseras mer ingående. Då lokaler är en betydande kostnadspost för universitetet är det av högsta vikt att säkerställa att lokalerna nyttjas effektivt. Det ekonomiska läget med inflation och höga energipriser ställer, liksom varierade undervisningsformer, ytterligare krav på universitetets fysiska lärmiljöer. Därför har universitetet och Akademiska hus beslutat att teckna ett samverkansavtal om ett fördjupat samarbete avseende hållbar lokalanvändning med bland annat nyttjande av sensordata för att mäta nyttjande/närvaro i universitetets lokaler. Syftet är bland annat att identifiera lokaler med låg nyttjandegrad och ta fram handlingsplaner som visar hur lokalerna kan utvecklas för nya behov.

Ambitionen är en förtätning av olika verksamheter och en inbromsning av nybyggnadsprojekt. Fler lokaler kommer att byggas om och anpassas till nya behov. I universitetets kommande campusplan kommer stor vikt att läggas vid att öka campusområdets attraktivitet både vad gäller utomhusmiljöer, serviceutbud och kulturupplevelser. Nya ytor tillkommer under 2023, exempelvis etapp tre på campus USÖ, men universitetet lämnar också ytor.

Örebro universitet vill framföra att det är bekymmersamt med den minskade transparensen i Akademiska Hus hyresmodell. Under tidigare år har upplevelsen varit att Akademiska Hus arbetat för en ökad transparens och samverkan men nu ser vi en tillbakagång.

Kompletterande strategiska frågor

Utveckling av verksamheten vid Restaurang och hotellhögskolan

Örebro universitet har ett särskilt uppdrag i regleringsbrevet att anordna restaurangutbildning i Grythyttan. Allt sedan verksamheten inom måltidskunskap och värdskap etablerades har universitetet vid upprepade tillfällen gjort betydande strategiska satsningar på att utveckla och stärka verksamheten. Det kvarstår dock mycket stora utmaningar i uppdraget avseende studentantalet på programutbildningarna, utbildnings- och studiemiljöns utveckling samt verksamhetens ekonomiska bärkraft. Ett utvecklingsarbete utifrån konceptet: *Grythyttan och Örebro – noder i ett gastronomiskt kunskapssystem vid Örebro universitet* bedrivs för att stärka Grythyttan och Restaurang- och hotellhögskolan. I detta arbete engagerar sig Region Örebro län och andra regionala aktörer tillsammans med Örebro universitet.

Internationalisering

Globala perspektiv och internationalisering är en kvalitetshöjande faktor för såväl forskning som utbildning. Universitetets innevarande handlingsplan för internationalisering löper till och med 2024, och fokuserar på just forsknings- och utbildningskvalitet. Det finns en stor utvecklingsmån framförallt vad gäller internationella samarbeten kring utbildning. Exempelvis har universitetet ännu endast ett utbildningsprogram (double degree) som bygger på internationellt samarbete. Målet är också att öka antalet såväl in- som utresande studenter på sikt. Universitetet arbetar för att förbättra förutsättningarna för mer djupgående internationella samarbeten och deltar därför mycket aktivt i ett flertal större lärosätessamverkanser.

Universitetet ingår i ett konsortium, NEOLAiA, bestående av nio europeiska lärosäten som 2022 ansökt om att utses till ett Europauniversitet inom ramen för Erasmus+ ”European Universities Initiative” (EUI), EU:s program för att stärka de strategiska partnerskapen mellan lärosäten i EU och för att påskynda transformeringen av det europeiska landskapet för högre utbildning. Hittills har universitetets arbete med NEOLAiA bland annat inneburit ett flertal påbörjade forsknings-samarbeten, gemensamma ansökningar om Erasmusmedel, gemensamma utbildningar – såväl realiserade som planerade, samt Erasmusavtal med alla ingående partners.

Det var enbart fyra av 31 nya allianser som tilldelades medel, och NEOLAiA var inte en av dem. Dock tilldelades alliansen ett Erasmus+certifikat, då ansökan ”was recognised as a high quality proposal in a highly competitive evaluation process”. Vidare anges på certifikatet att Europeiska kommissionen rekommenderar att alliansen får finansiering från andra källor. Universitetet ser dels att denna rekommendation uppmärksammas av svenska finansiärer, dels att specifik statlig finansiering till de lärosäten som ansöker om att få, eller har beviljats, status som ”Europauniversitet” skulle främja svenska lärosätens förutsättningar att delta i detta strategiskt viktiga initiativ från EU. Flera andra europeiska regeringar stärker finansieringen till lärosäten som beviljats, eller ansöker om, EUI-medel. Svenska lärosäten riskerar att hamna i en ofördelaktig ställning inom sina konsortier om finansiering på nationell nivå saknas i Sverige, särskilt som kostnadsläget i Sverige dessutom är högre än i nästan alla andra EU-länder som vi ska dela de beviljade medlen med.

För att ytterligare bredda internationella samarbeten deltar Örebro universitet aktivt i flera specifika nätverk såsom Sweden Italy (Swetaly) där 17 svenska och 17 italienska lärosäten ingår; South Africa – Sweden University Forum (SASUF 2030) där 14 svenska och 26 sydafrikanska lärosäten ingår; MIRAI 2.0 där 11 svenska och 9 japanska lärosäten ingår; samt Global Challenges University Alliance (GCUA 2030) där 16 lärosäten runt om i världen ingår.

Budget

Universitetets budget för 2023 framgår av tabellverket i tabell 1, i kolumnen ”Prognos”. Universitetsstyrelsen har fastställt en budget för 2023 som visar på ett underskott, vilket både är en följd av planerade strategiska satsningar och en effekt av kraftigt höjda hyres- och elkostnader som verksamheten inte kommer att kunna täcka helt 2023. De strategiska satsningarna påbörjades 2018, hade sin kulmen 2020 för att sedan minska och sedermera plana ut. Det som möjliggjort satsningarna är ett fram till och med 2017 ökande myndighetskapital. Detta har därefter använts strategiskt utifrån tydliga uppmaningar vid myndighetsdialogerna om att minska kapitalet.

Inför läsåret 2022/2023 fanns behov av att anpassa antalet studenter till långsiktigt hållbara nivåer givet utbildningsanslagets storlek. Universitetet antog av den anledningen färre nybörjarstudenter än under pandemiåren. Olyckligtvis har detta sammanfallit med ett förändrat studentbeteende som bland annat inneburit sena avhopp och sämre studieprestationer. Effekten av de oväntat höga lokalkostnaderna beräknas också påverka myndighetskapitalet negativt fram till 2024. Myndighetskapitalet minskade mellan åren 2018–2022 och kommer fortsätta att minska fram till 2024. Målet är en budget i balans 2024. Under åren därefter planeras myndighetskapitalet att stabiliseras och på så sätt möjliggöra en nödvändig rörelsefrihet för att kunna hantera oväntade händelser och göra nya tidsbegränsade strategiska satsningar.

Låneram

Lånebehovet fram till 2025 kommer planerat att bli lägre än befintlig låneram trots investeringen i Etapp tre på Campus USÖ 2023. Låneramen under 2023–2025 beräknas därför kunna ligga på 220 miljoner kronor för att sedan ökas igen till befintlig låneram på 232 miljoner kronor år 2026 då nyinvesteringar i nya lokalytor beräknas genomföras.

Sammanfattning av äskanden (kronor)			
	2024	2025	2026
FORSKNING			
Forskningsanslag per helårsstudent	45 000	50 000	55 000
Medel till Innovationskontor	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Medel till Holdingbolag	1 000 000	1 000 000	1 000 000
UTBILDNING			
Utökat takbelopp	27 000 000	30 000 000	30 000 000
Full ALF-ersättning, ökning med följande belopp	21 886 000	22 538 000	23 353 000
Ersättning per helårsstudent läkarutbildning	75 466	77 309	79 198
GEMENSAMT			
Etablering Europauniversitet	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Medel för ett riktat uppdrag inom kris och säkerhet	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Tabeller budgetunderlag 2024–2026

Nedan redovisas de tabeller som universitetet enligt Direktiv till budgetunderlag för verksamheten vid statliga universitet och högskolor för budgetåren 2024–2026 ska inkomma med.

Tabell 1 Total budget ²⁾					
Total budget (tkr)	2022	2023	2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Anslag ¹⁾	1 288 251	1 333 145	1 334 491	1 334 491	1 334 491
Avgifter	76 342	79 741	80 900	82 900	84 400
Bidrag	261 355	271 690	279 500	286 200	292 300
Finansiella intäkter	5 206	15 000	15 000	15 000	15 000
Summa intäkter	1 631 154	1 699 577	1 709 891	1 718 591	1 726 191
Verksamhetens kostnader					
Personal	1 089 322	1 116 408	1 097 500	1 100 800	1 106 100
Lokaler	220 162	250 291	246 600	246 000	248 000
Drift/Övrigt	321 598	316 415	312 700	316 800	316 600
Avskrivningar	46 467	50 838	49 300	48 400	49 000
Finansiella kostnader	1 810	5 903	5 900	5 900	6 000
Summa kostnader	1 679 359	1 739 856	1 712 000	1 717 900	1 725 700
Verksamhetsutfall	-48 205	-40 279	-2 109	691	491
Transfereringar	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring/ årets resultat	-48 205	-40 279	-2 109	691	491
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	249 111	208 832	206 723	207 414	207 905
Utgående oförbrukade bidrag	292 900	290 000	290 000	290 000	290 000

1) Intäkterna av anslag ska motsvara summan av anslag i tabell 2 och 3.

2) Större förändringar mellan åren vad gäller budgeterade intäkter för avgifter respektive bidrag ska alltid kommenteras.

Tabell 2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	2022	2023	2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Takbelopp ¹⁾	898 309	900 714	901 271	892 329	892 329
Beräknad avräkning ²⁾ (A)	861 462	900 714	901 271	901 271	901 271
Särskilda åtaganden (B)	34 215	34 395	35 184	35 184	35 184
Anslag (A+B)	895 677	935 109	936 455	936 455	936 455
Avgifter	43 513	42 952	42 400	42 500	43 600
Bidrag	20 656	21 088	22 500	22 700	22 300
Finansiella intäkter	3 042	10 500	10 500	10 500	10 500
Summa intäkter	962 888	1 009 650	1 011 855	1 012 155	1 012 855
Verksamhetens kostnader					
Personal	654 824	649 837	630 000	625 400	625 400
Lokaler	170 609	182 698	180 600	180 000	181 000
Drift/Övrigt	179 641	176 651	173 900	176 200	175 600
Avskrivningar	26 326	28 170	27 000	25 900	26 400
Finansiella kostnader	1 353	4 127	4 100	4 100	4 200
Summa kostnader³⁾	1 032 754	1 041 484	1 015 600	1 011 600	1 012 600
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-69 866	-31 834	-3 745	555	255

1) Takbelopp enligt budgetpropositionen för innevarande år i prisnivån för år 0.

2) Beräknad avräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå bland annat med hänsyn till eventuellt utnyttjande av tidigare uppkommet anslagssparande eller överproduktion, samt eventuella decemberprestationer.

3) Summering av anslag, avgifter, bidrag och finansiella intäkter.

Tabell 3 Forskning och utbildning på forskarnivå

Forskning och utbildning på forskarnivå (tkr)	2022	2023	2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Anslag ¹⁾	392 574	398 036	398 036	398 036	398 036
Avgifter	32 829	36 789	38 500	40 400	40 800
Bidrag	240 700	250 602	257 000	263 500	270 000
Finansiella intäkter	2 164	4 500	4 500	4 500	4 500
Summa intäkter	668 266	689 927	698 036	706 436	713 336
Verksamhetens kostnader					
Personal	434 498	466 571	467 500	475 400	480 700
Lokaler	49 552	67 593	66 000	66 000	67 000
Drift/Övrigt	141 956	139 764	138 800	140 600	141 000
Avskrivningar	20 142	22 668	22 300	22 500	22 600
Finansiella kostnader	457	1 776	1 800	1 800	1 800
Summa kostnader	646 605	698 372	696 400	706 300	713 100
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	21 661	-8 445	1 636	136	236

1) Med anslag avses de medel som har anvisats myndigheten i budgetpropositionen för innevarande år (år 0).

Tabell 4 Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit

Investeringar i anläggningstillgångar¹⁾	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
IB lån i Riksgäldskontoret	195 816	174 311	209 349	212 026	203 614
Beräknad nyupplåning	20 162	84 035	50 300	38 100	70 200
varav investeringar i immateriella anläggningstillgångar					
Beräknad amortering	-41 667	-48 997	-47 623	-46 512	-47 441
UB lån i Riksgäldskontoret	174 311	209 349	212 026	203 614	226 373
Maximalt utnyttjande av låneramen under året	174 311	209 349	212 026	203 614	226 373
Föreslagen låneram	232 000	220 000	220 000	220 000	232 000
Beräknad ränteutgift	1 393	5 500	5 500	5 500	5 800
Ränteantaganden för nyupplåning (%)	0,8	2,5	2,5	2,5	2,5
Summa räntor och amorteringar	-40 274	-43 497	-42 123	-41 012	-41 641
Maximalt utnyttjande av räntekontokredit under året	0	0	0	0	0
Föreslagen räntekontokredit	0	0	0	0	0

1) Enligt definition i 5 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Tabell 5 Lokalförsörjning

Redovisning av lokaler (mnkr)	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Area, kvm LOA, (exkl. student- och gästforskarbostäder)					
- föregående års utgång	119 188	119 168	121 689	121 689	121 689
- ökning under året	-	4 660	-	-	5 856
- minskning under året	-20	-2 139	-	-	-2 437
- vid årets utgång (A)	119 168	121 689	121 689	121 689	125 108
Förbättringsutgift på annans fastighet ¹⁾					
- nyinvesteringar	1,8	29,2	22,2	10,0	20,7
- avskrivningar	12,2	12,5	12,6	13,5	14,7
Lokalhyra (exkl. student- och gästforskarbostäder) (B) ²⁾	193,8	215,6	210,0	205,0	214,8
Genomsnittlig hyra (kr/kvm LOA) ³⁾	1 627	1 772	1 726	1 685	1 717
Sammanställning lokalkostnader (exkl. student- och gästforskarbostäder) ⁴⁾ (C)	227,7	253,6	245,1	240,0	252,5
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA) ⁵⁾	1 911	2 084	2 014	1 973	2 018
Lärosätets totala kostnader (D)	1 679	1 740	1 712	1 718	1 726
Totala externa hyresintäkter	-12	-12	-12	-12	-12
Justerade totala kostnader (D2)	1 667	1 728	1 700	1 706	1 714
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader ⁶⁾	13,6 %	14,6 %	14,3 %	14,0 %	14,6 %
Lokalkostnadens andel av justerade totala kostnader ⁷⁾	13,7 %	14,7 %	14,4 %	14,1 %	14,7 %

1) En redovisning ska lämnas av det totala utgående beloppet enligt balansräkningens balanspost. Vidare efterfrågas två specifika särredovisningar, nyinvesteringar och avskrivningar.

2) Inklusive avtalade ersättningar vid avflyttning före viss tidpunkt, i fall då sådan beräknas ske, samt eventuella återställningskostnader vid avflyttning.

3) Beräknas som B/A.

4) Redovisas i enlighet med SUHF:s rekommendationer (REK 2014:1,5015-10-26, dnr 14/069) om lokalkostnader vid universitet och högskolor i den del som avser sammanställning av lokalkostnader, se bilaga 2 till rekommendationerna

5) Beräknas som C/A.

6) Beräknas som C/D.

7) Beräknas som C/D2.

Tabell 6 Avgifter (tkr) ²⁾

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat	
2022	21 373	21 865	-492	
varav tjänsteexport	14 682	14 682	0	
2023	16 744	17 128	-384	
varav tjänsteexport	11 386	11 386	0	
2024	20 800	21 050	-250	
varav tjänsteexport	14 144	14 144	0	
Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel ¹⁾	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
2022	-	898	2 357	-1 459
2023	-	1 000	2 426	-1 426
2024	-	1 400	2 200	-800

1) Intäkter som inte får disponeras.

2) Avgiftsintäkter enligt 4 och 15 §§ avgiftsförordningen (1992:191) ska inte redovisas.

Ett framstående universitet för en kunskapsbaserad samhällsutveckling

Utvecklingsområden och strategiska mål

FORSKNING

Ökad forskningsvolym med bibehållen hög kvalitet.

Strategisk profilering och ökad synlighet.

UTBILDNING

Hög kvalitet och attraktivitet.

Högskolepedagogik i framkant.

EN UTVECKLANDE STUDIE- OCH ARBETSPLATS

Närhet och samarbete.

Strategisk rekrytering och kompetensutveckling.

Värdegrund

VETENSKAPLIGHET

Det fria sökandet efter ny kunskap utgör kärnan i vår verksamhet. Vi kännetecknas av oberoende, saklighet och bildning. Vi har ett öppet och kritiskt förhållningssätt. Vi ger oss tid till eftertanke och reflektion.

ENGAGEMANG

Vi är i rörelse och blickar framåt. Vi är engagerade, nyfikna och innovativa. Drivkraften att utvecklas och att uppnå goda resultat är en nyckel till universitetets framgång. Vi har mod att ompröva och att tänka nytt. Vårt kvalitetsarbete lär av både framgång och motgång.

DELAKTIGHET

Vi arbetar utifrån en helhetssyn på verksamheten och en vilja att lära av varandra. Vi utvecklar kunskap i nära samspel med studenter, vetenskaps-samhälle och omvärld. Vår arbetsmiljö präglas av jämställdhet, öppenhet, tillit och respekt.